

*Побережна З.М., д.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки та бізнес-технологій,
Національний авіаційний університет, м. Київ*

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ АВІАПІДПРИЄМСТВ

Розвиток транспортного сектору економіки забезпечить конкурентоспроможність країни в світовому економічному просторі, дозволить увійти у європейську транспорту систему з її технічними, організаційними, екологічними нормами та надання транспортних послуг на рівні світових стандартів, саме тому особливої актуальності набуває управління сталим розвитком авіапідприємств та ефективного його функціонування на ринку.

Розвиток основних стратегічних напрямків сталого розвитку авіапідприємств базується на визначенні стратегічних цілей та врахуванні можливостей, які необхідно розкрити і зіставити із потребами споживачів та національного господарства. Серед основних напрямів діяльності авіапідприємств в забезпеченні цього виділяють:

– виробничо-господарський напрям: використанні та оцінка потенціалу авіапідприємства; розробка напрямів його розвитку відповідно до стратегії та цілей до ринкових умов; прийняття рішень щодо інвестиційних проектів; дослідження слабких сторін та загроз тощо;

– ринковий напрям: формування ефективних стратегій авіапідприємства на ринку; підвищення рівня ринкової активності; визначення ринкової інфраструктури; формулювання запитів споживачів; оцінка конкурентів; оцінка доцільності стратегії злиття та поглинання тощо;

– інноваційно-інвестиційний напрям: визначення можливостей для розширення мережі маршрутів; оновлення парку повітряних суден; диверсифікації діяльності на нові ринки та країни; взаємодія влади й бізнесу; дотримання вимог

екологічної безпеки та регулювання правових відносин на транспорті; покращення інвестиційного клімату; зменшення податків та мита.

Основним фактором для визначення напрямів стратегічного розвитку авіапідприємств є його потенціал, при високому рівні потенціалу авіапідприємства можуть як виробляти літальні апарати та їх запчастини, так і надавати послуги з технічного обслуговування повітряних суден. Необхідно також активно досліджувати такі сучасні особливості в стратегічній діяльності авіапідприємств, як формування стійких але динамічних ринково-інституційних механізмів, які оптимально формують конкурентні переваги [1].

Одними із основних тенденцій, що гальмують розвиток авіаперевезень з боку виробничо-господарського рівня, слід виділити: недостатня забезпеченість необхідним технічним рівнем засобів навігації, засобів обслуговування пасажирів, багажу та вантажу; відсутність у авіапідприємств фінансових ресурсів для модернізації основних фондів; збільшення собівартості послуги, підвищення цін на паливно-мастильні матеріали, запасні частини, послуг з ремонту авіатехніки; відсутність гарантій з боку авіапідприємств щодо дотримання термінів, маршрутів перевезень; певний ступінь сезонності попиту на авіаперевезення.

Серед ринкових тенденцій виділяють участь українських авіапідприємств в міжнародній кооперації зі створення цивільної авіаційної техніки і значне оновлення матеріально-технічної бази наукових організацій авіаційної промисловості з метою розвитку технічного і технологічного забезпечення передових, науково-технічних розробок. Пріоритетним має стати використання інновацій для виробництва авіадвигунів, які повинні відповідати системі якості, що висувається міжнародними організаціями.

Негативні тенденції з боку забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності авіапідприємств виділяють: постійний дефіцит державного бюджету; відсутність власних фінансових ресурсів у більшості вітчизняних авіапідприємств;

відчутний податковий тиск; відсутність розвиненої інноваційної інфраструктури, що створює несприятливі умови для іноземних інвесторів; зношеність та застарілість парку повітряних суден; невідповідність техніко-економічних характеристик експлуатованих повітряних суден сучасним світовим вимогам; недостатня інформатизація безпеки польотів; недостатнє забезпечення кредитних механізмів фінансування лізингу повітряних суден.

Для забезпечення сталого розвитку авіапідприємства сприяє взаємодія між чинниками зовнішнього середовища та ключовими внутрішніми підсистемами управління, такими як: інформаційно-аналітична, стратегічна і корпоративна, а також контрольно-адаптаційні підсистеми, які у взаємодії між собою створюють динамічне управління розвитком авіапідприємства [2].

Таким чином, вплив сучасних тенденцій на управління сталим розвитком авіапідприємства спонукає до вирішення потенційних проблем та постійного моніторингу діяльності задля досягнення поставлених цілей та задач під впливом факторів зовнішнього середовища. Необхідною передумовою сталого розвитку авіапідприємства повинно бути досягнення ефективності функціонування, підвищення конкурентних переваг та рівня конкурентоспроможності, що в свою чергу забезпечить конкурентоспроможність галузі та економіки в цілому.

Список використаної літератури:

1. Ареф'єва О., Сімкова Т., Жураківський В. (2022). Стратегічний розвиток авіатранспортних підприємств в конкурентних умовах. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-101>.
2. Васюткіна Н. В. Формування системи управління сталим розвитком підприємства. *Економіка розвитку*. 2014. № 2 (70). С. 93-98.